Ευρωπαϊκή Μελέτη για τις συμπεριφορές εξάρτησης στο Διαδίκτυο - EU NET ADB

Κορμάς Γιώργος

Συντονιστής Προγράμματος «Αριάδνη»
Υπεύθυνος Γραμμής Βοηθείας Υποστηρίζω
Επ.Συνεργάτης Μονάδας Εφηβικής Υγείας (ΜΕΥ)
Β΄ Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού»

Safer internet

This project is funded under the Safer Internet programme,
a multiannual Community Programme on promoting safer use of the Internet and new online technologies.

http://ec.europa.eu/saferinternet

Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά εφηβείας

- Πειραματισμός-περιέργεια
- Σχετική έλλειψη ορθής κρίσης
- Προσκόλληση στον παρόντα χρόνο
- Συμπεριφορές υψηλού κινδύνου
- Πρόκληση γονεϊκής εξουσίας

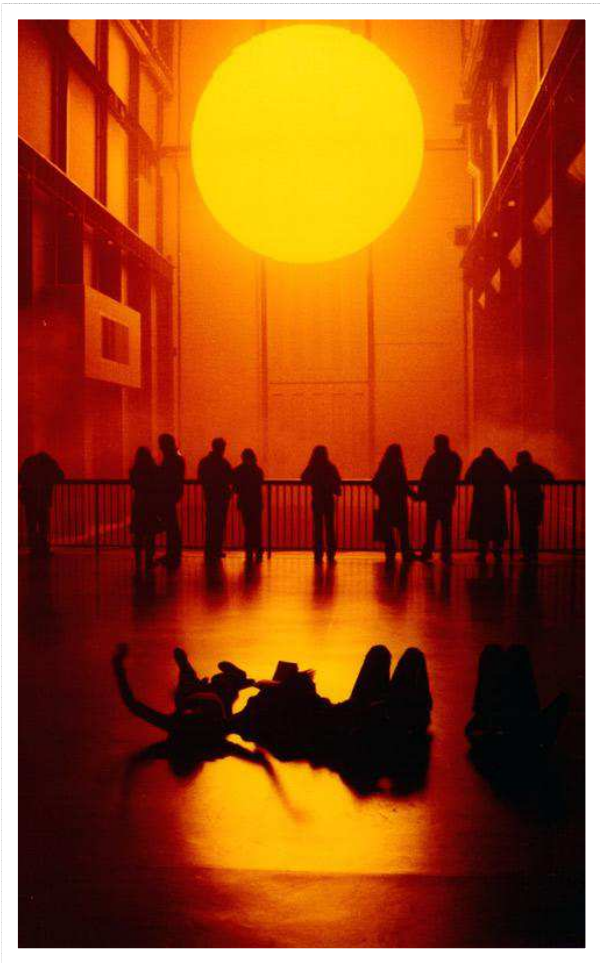

Συμπεριφορές Εξάρτησης στο Διαδίκτυο

Συμπεριφορά που χαρακτηρίζεται από απώλεια ελέγχου σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου με αποτέλεσμα την παραμέληση βασικών πτυχών της καθημερινότητας

(σχολικές υποχρεώσεις, δραστηριότητες-χόμπι, φιλικές σχέσεις, φλερτ, σωματική φροντίδα και υγιεινή)

Συμπεριφορές Εξάρτησης στο Διαδίκτυο

Ορισμός :

Απώλεια ελέγχου σχετικά με τη χρήση του διαδικτύου

Αρνητικές συνέπειες στον πραγματικό κόσμο

Πρωταγωνι-στικός ρόλος του διαδικτύου Στην καθημερινό-τητα

Έρευνα EU-NET ADB

- 7 Ευρωπαϊκές χώρες (Ελλάδα, Γερμανία, Ισπανία, Πολωνία, Ισλανδία, Ολλανδία, Ρουμανία)

- Πρόγραμμα Safer Internet

Η σύμπραξη χωρών (Consortium)

University of Akureyi
Iceland

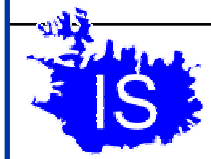

Landeszentrale für Medien und Kommunikation Rheinland-Pfalz
University of Mainz
Germany

Nobody's Children Foundation
Poland

IVO Addiction Research Institute
Netherlands

University of Medicine and Pharmacy Iasi
Romania

Protegeles
Spain

Adolescent Health Unit
University of Athens
Greece

Σκοπός Έρευνας

- Η **συχνότητα** των συμπεριφορών εξάρτησης από το διαδίκτυο στους εφήβους

- Ο **τρόπος ανάπτυξης** συμπεριφορών εξάρτησης

- **Επικοινωνία των συμπερασμάτων** προς ενημέρωση ΜΜΕ, ειδικών και κοινού

- **Σχεδιασμός στρατηγικών** για **πρόληψη, περιορισμό** και **αντιμετώπιση** των συμπεριφορών αυτών

Σχεδιασμός Έρευνας

Ποσοτική Έρευνα:

-Δημιουργία **Ερωτηματολογίου-Εργαλείου** σχετικά με τη διαδικτυακή χρήση, τη διάγνωση εξάρτησης, τον διαδικτυακό τζόγο και την ψυχοκοινωνική κατάσταση των παιδιών

- Αντιπροσωπευτικό δείγμα εφήβων 15-16 ετών σε κάθε χώρα

-2000 ερωτηματολόγια σε κάθε χώρα (14000 ερωτηματολόγια)

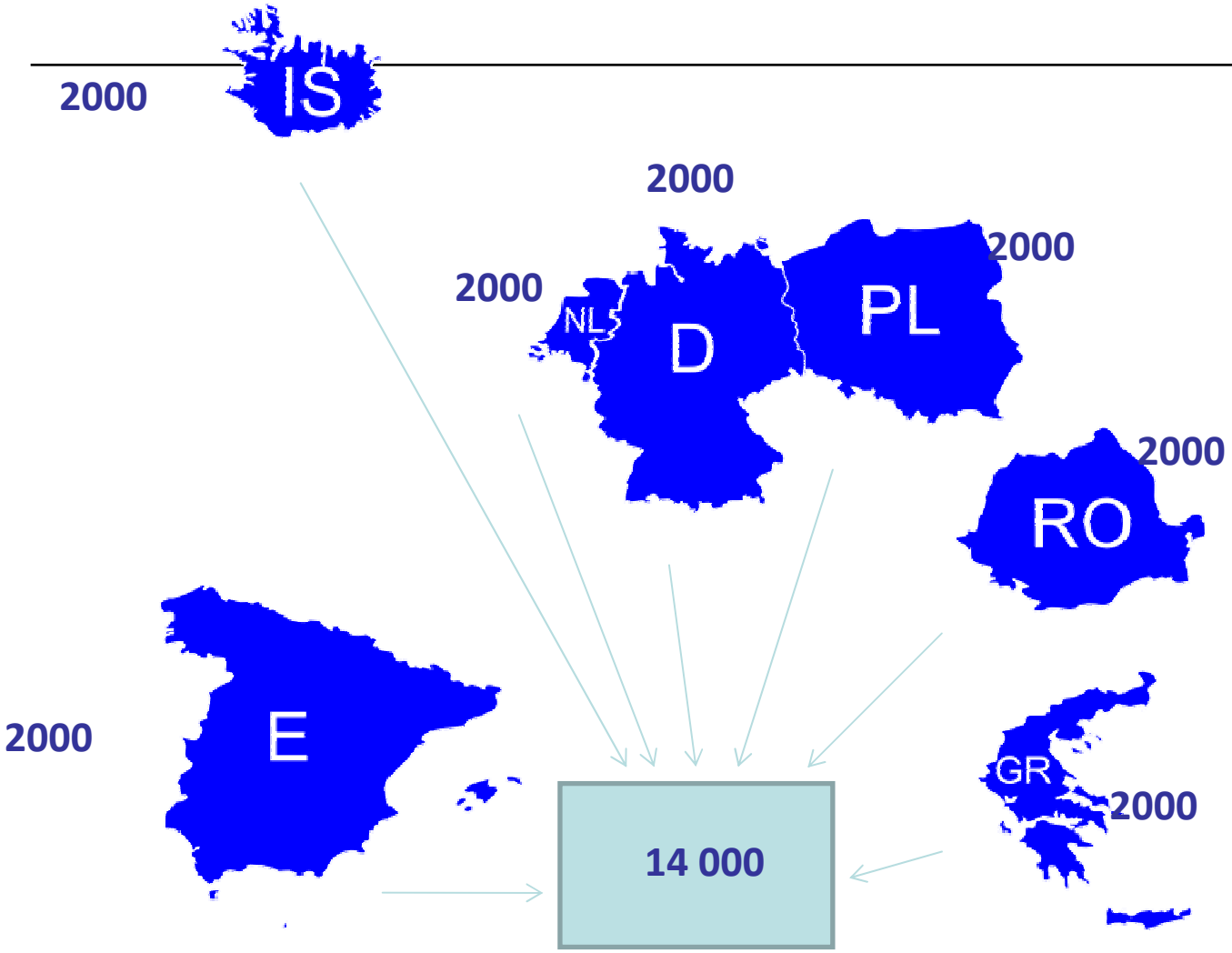
2000
IS
2000
2000
NL
D
PL
2000
2000
RO
2000
E
GR
2000
14 000

Σχεδιασμός Έρευνας

Ποιοτική Έρευνα:

-**Συνεντεύξεις** εφήβων με score διαδικτυακής εξάρτησης στο σχετικό εργαλείο

-20 συνεντεύξεις ανά χώρα (140 συνεντεύξεις συνολικά)

Ηλικία έναρξης διαδικτυακής χρήσης (ανά χώρα)

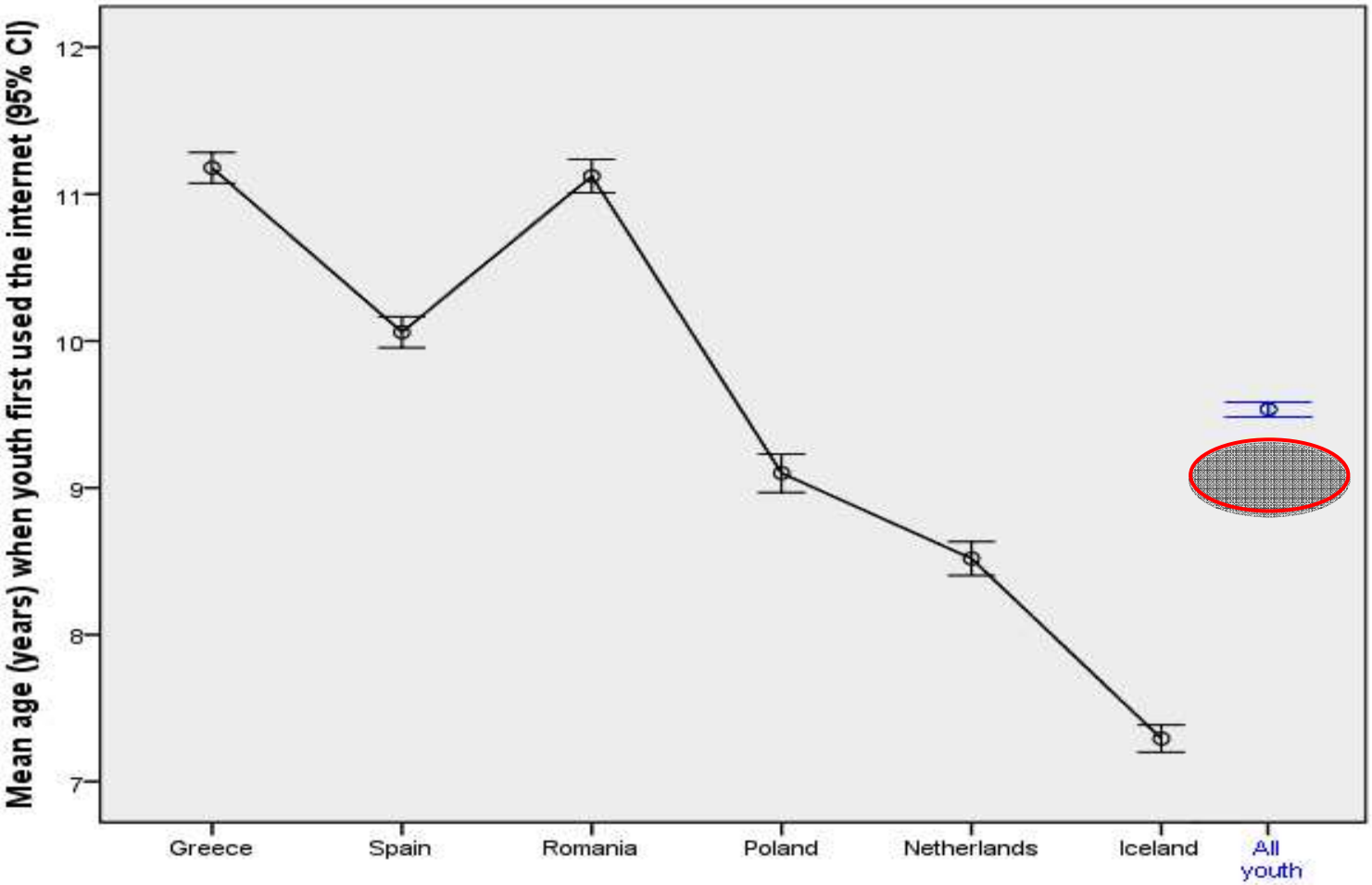

«Εθισμός»

Εθισμός – συνολικό δείγμα

- **Δυσλειτουργική διαδικτυακή χρήση (οριακή και εξάρτηση) 13,9%**

  - **12,7% οριακή** – δυνητικά στο μέλλον μπορεί να οδηγήσει σε εξάρτηση
  - **1,2% εξάρτηση**

EU NET ADB, 2012

Ποσοστά οριακής χρήσης και εξάρτησης ανά χώρα

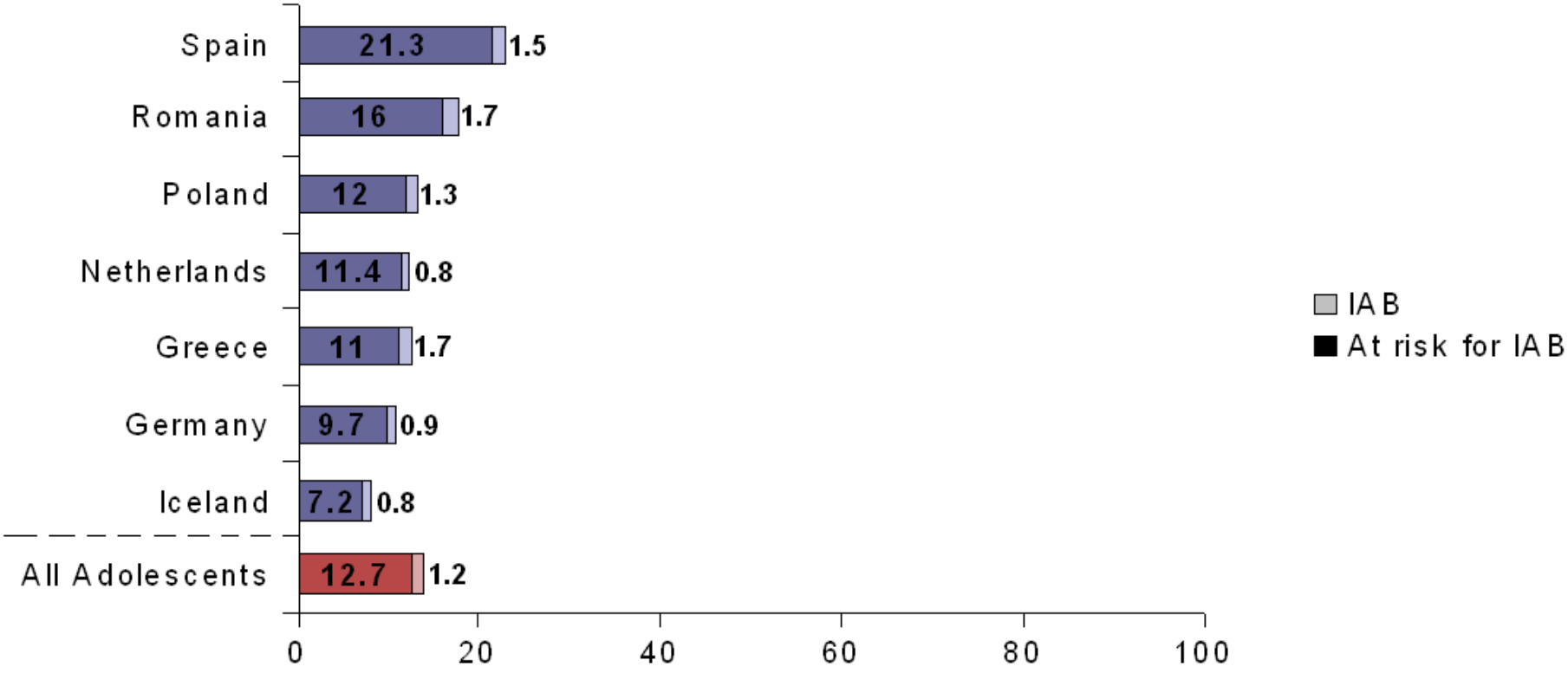

Ποσοστά οριακής χρήσης και εξάρτησης σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, και το επίπεδο μόρφωσης των γονέων

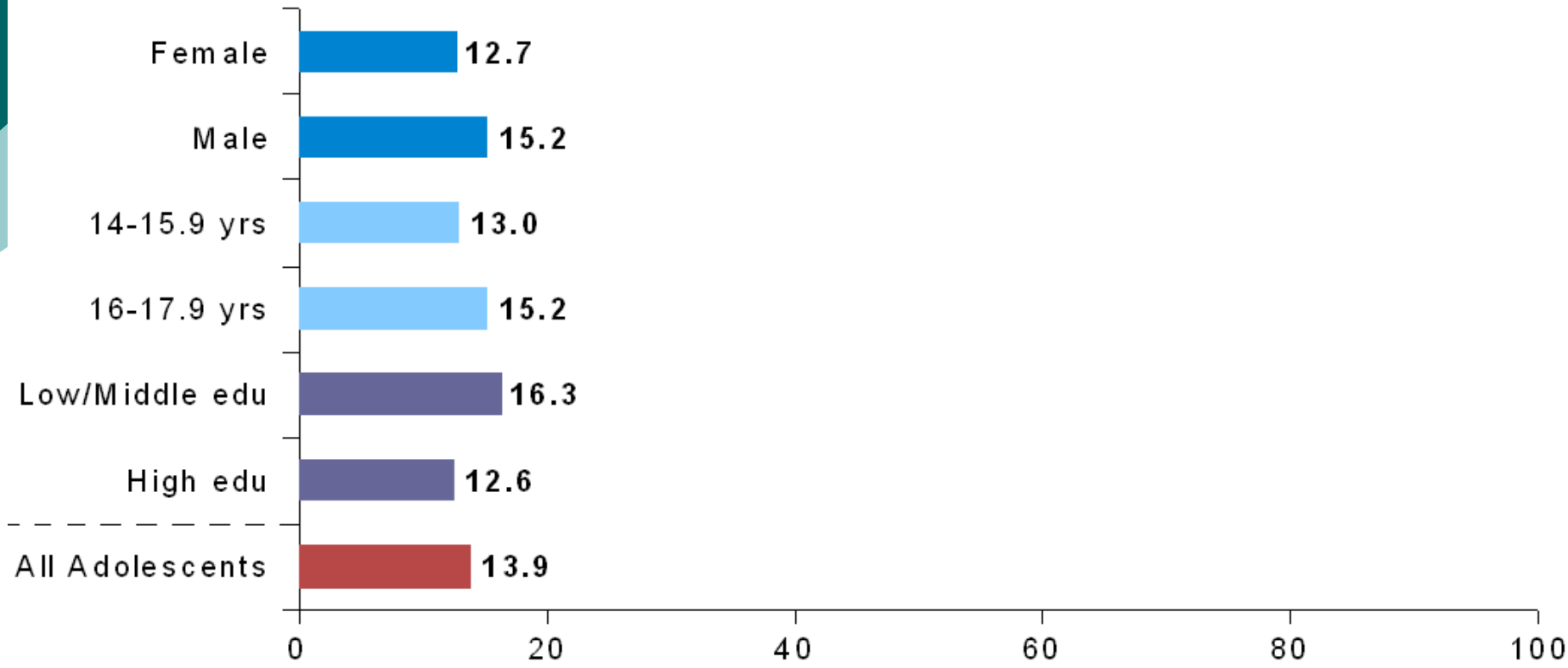

Ποιοτική Έρευνα – «Το μοντέλο των τεσσάρων»

- **Τέσσερις τύποι χρηστών** που σχετίζονται με συμπεριφορές εξάρτησης

- Βασικοί παράγοντες ταξινόμησης είναι
  - η «**δίψα**» και ο **ενθουσιασμός** για ζωή

  και

  - η **ψυχοκοινωνική λειτουργικότητα** εκτός διαδικτύου

«Το μοντέλο των τεσσάρων»

1. Αυτός που είναι «**παγιδευμένος**»

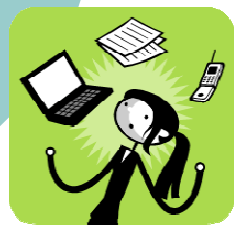

2. Αυτός που μοιάζει με «**ζογκλέρ**»

3. Αυτός που ολοκληρώνει έναν «**πλήρη κύκλο**»

4. Αυτός που «**βαριέται τα πάντα**»

EU NET ADB, 2012

Αυτός που είναι «παγιδευμένος»

«Έβγαινα παλαιότερα. Έβγαινα έξω, κολυμπούσα, τέτοια πράγματα … Έχω να κολυμπήσω δύο χρόνια. Δεν έχω βγει με φίλο το βράδυ για τέσσερις μήνες – τέτοια πράγματα τα παραμελώ»

Αγόρι, 15 ετών

Αυτός που μοιάζει με «ζογκλέρ»

«Τις τελευταίες δύο εβδομάδες είχαμε εξετάσεις στο σχολείο – δεν το χρησιμοποίησα πολύ – ήθελα να διαβάσω»

Κορίτσι, 15 ετών

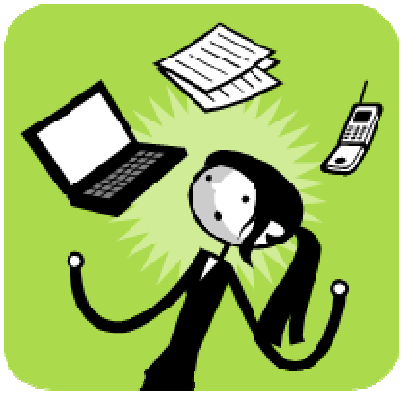

Juggling Multiple Roles and Expectations

Αυτός που ολοκληρώνει έναν «πλήρη κύκλο»

«Άρχισα να μπαίνω στο Facebook και έλεγα: "Αα, εδώ γνωρίζω πολλούς ανθρώπους – τόσους πολλούς – αυτό είναι υπέροχο!" Κάνεις σχόλια, κατεβάζεις υλικό, φτιάχνεις μια καινούρια ζωή εκεί μέσα – ένας άλλος κόσμος. Μετά από λίγο καιρό όμως, κάνεις τον κύκλο σου. Αρχίζεις να λες: "Μα τι κάνω τώρα;", κουράζεσαι, το κλείνεις, βγαίνεις έξω και μειώνεις την ώρα που ασχολείσαι με αυτό (το διαδίκτυο). Αρχίζεις να κάνεις άλλα πράγματα, διασκεδάζεις, το ξεχνάς.»

Κορίτσι, 15 ετών

Αυτός που «βαριέται τα πάντα»

«Βασικά δεν με νοιάζει τίποτα.
Περνάω την ώρα μου εκεί μέσα,
γενικά βαριέμαι πολύ...»

Αγόρι, 16 ετών

Συμπεράσματα – Εθισμός (1)

- 1.2% του συνολικού δείγματος παρουσιάζει συμπεριφορές εξάρτησης και 12,7% οριακή διαδικτυακή συμπεριφορά

  (**13.9% δυσλειτουργική διαδικτυακή χρήση**)

- **Οι διαφορές μεταξύ των χωρών δεν είναι σημαντικές**, ωστόσο μεγαλύτερα ποσοστά παρουσιάζονται σε Ρουμανία, Ελλάδα και Ισπανία ενώ τα μικρότερα σε Ισλανδία, Ολλανδία και Γερμανία

Συμπεράσματα – Εθισμός (2)

- Τα ποσοστά εξάρτησης παρουσίαζαν τάση ανόδου στα **αγόρια**, τις **μεγαλύτερες ηλικίες** και το **χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο γονέων**

- Υπήρχαν ψυχοκοινωνικές δυσκολίες στην ομάδα των εξαρτημένων εφήβων

Συμπεριφορές Υψηλού Κινδύνου

Κίνδυνος Διαδικτυακής αποπλάνησης

- **63%** των εφήβων επικοινωνούν με αγνώστους on-line
- **9,3%** από αυτούς αναφέρουν ότι αυτό τους έβλαψε (**5,4%** του συνολικού δείγματος)
- **45,7%** από αυτούς συνάντησαν στο φυσικό κόσμο κάποιον που γνώρισαν μέσω διαδικτύου (**28.4%** του συνολικού δείγματος)

EU NET ADB 2012

Ποσοστό εφήβων που επικοινωνούν με αγνώστους στο διαδίκτυο (ανά χώρα)

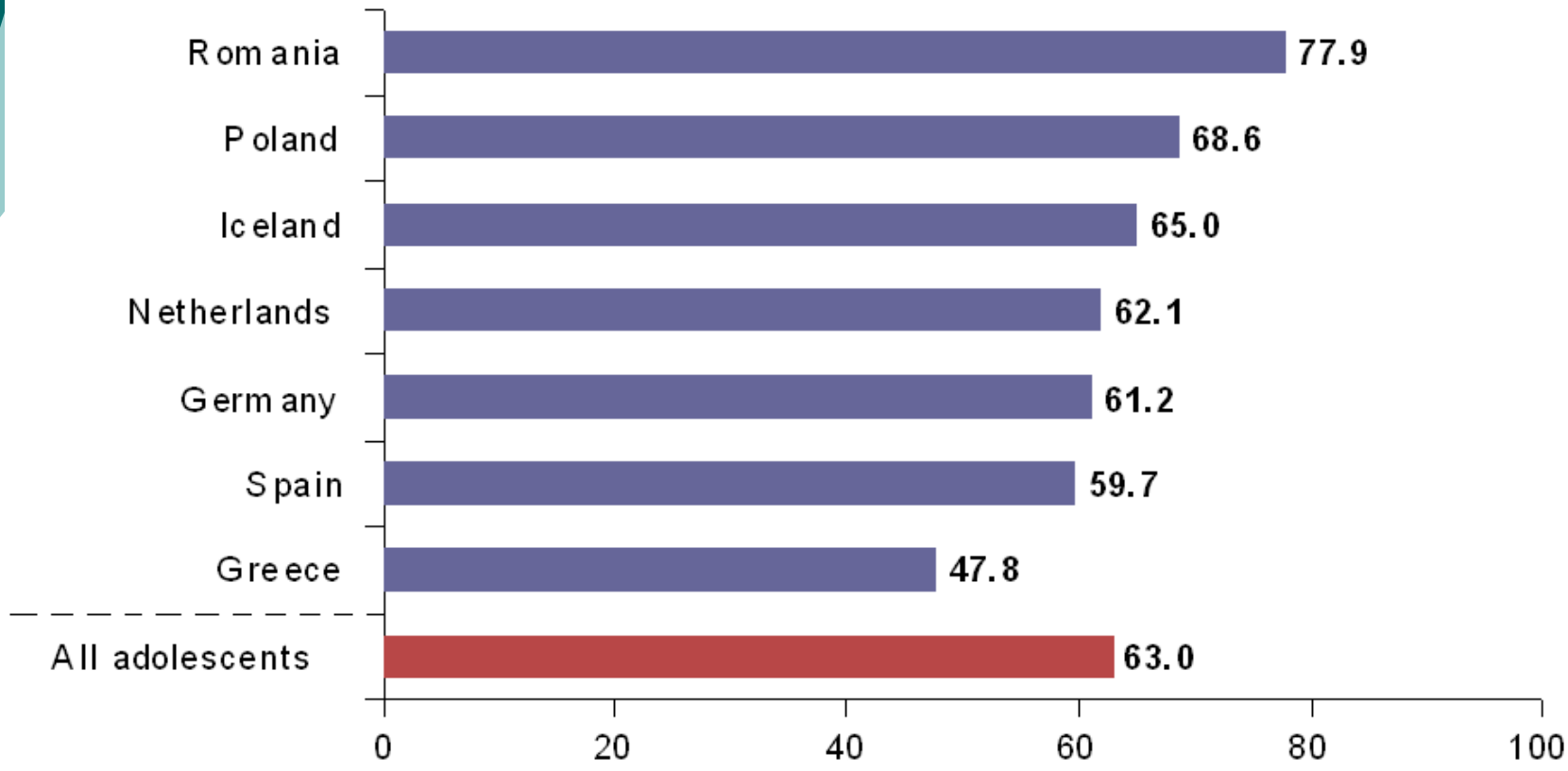

Ποσοστό εφήβων που συναντούν στο φυσικό κόσμο έναν άγνωστο που γνώρισαν μέσω διαδικτύου (ανά χώρα)

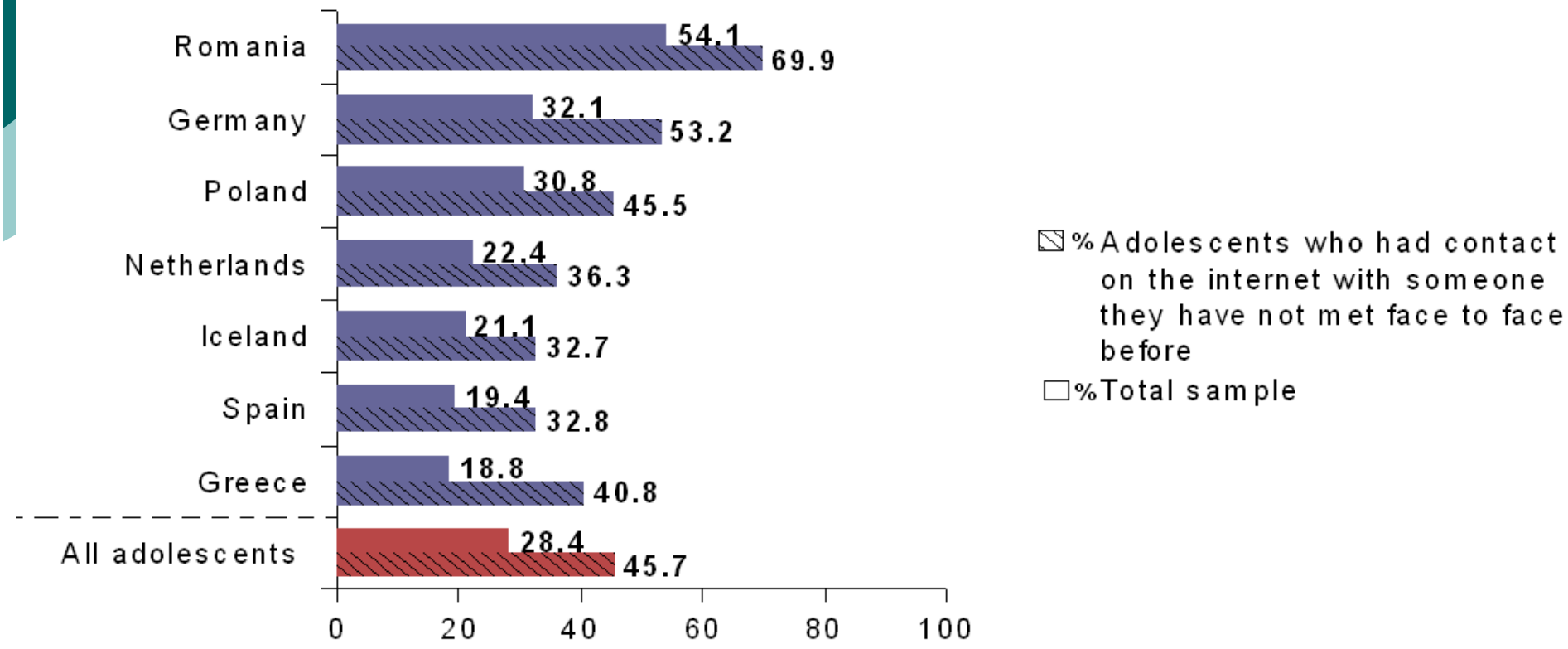

58.8% του δείγματος εκτέθηκαν σε πορνογραφικό υλικό

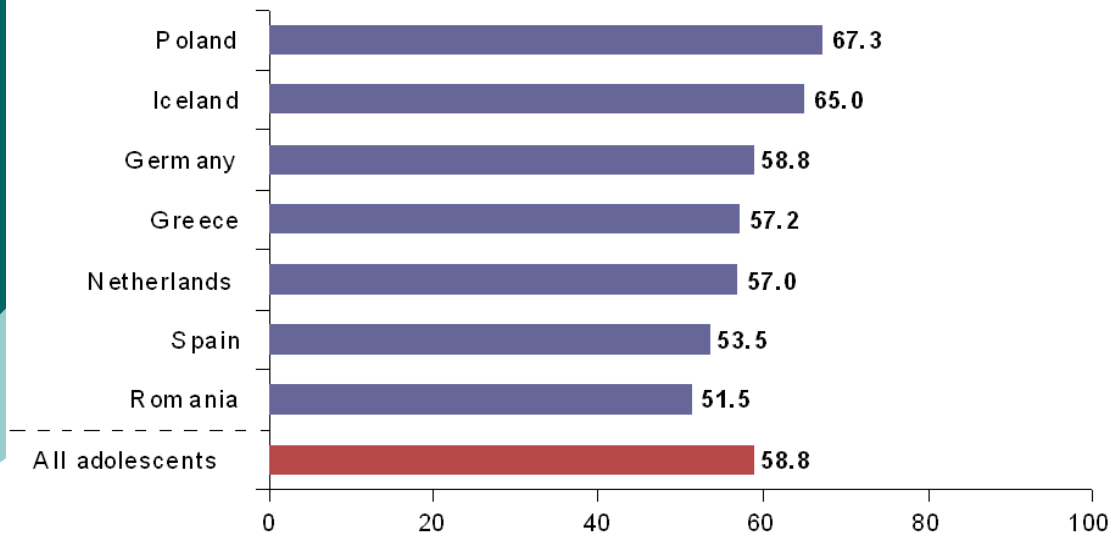

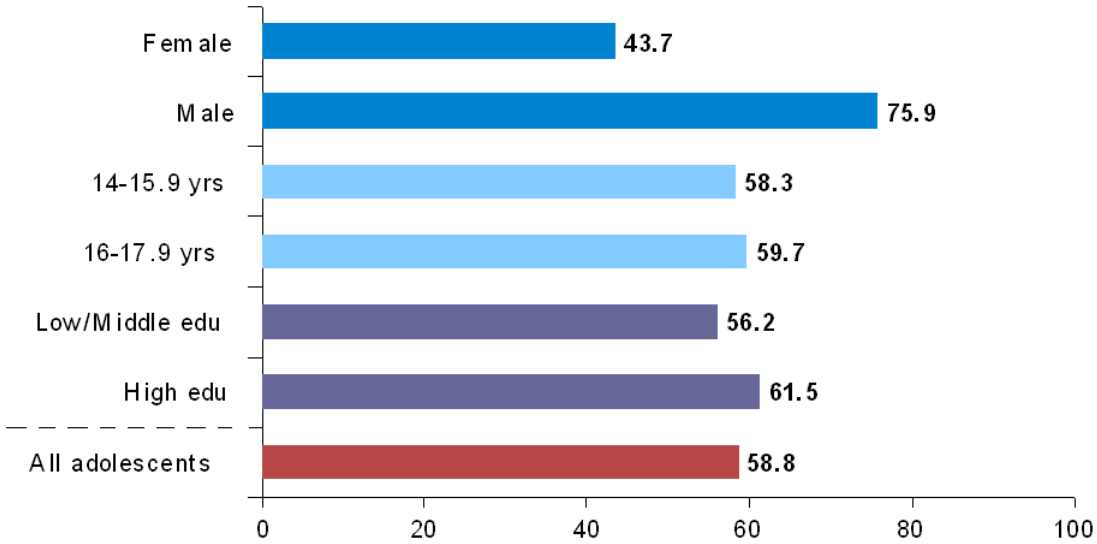

18,4% του δείγματος αναφέρουν ότι ενοχλήθηκαν από την έκθεση σε πορνογραφικό υλικό

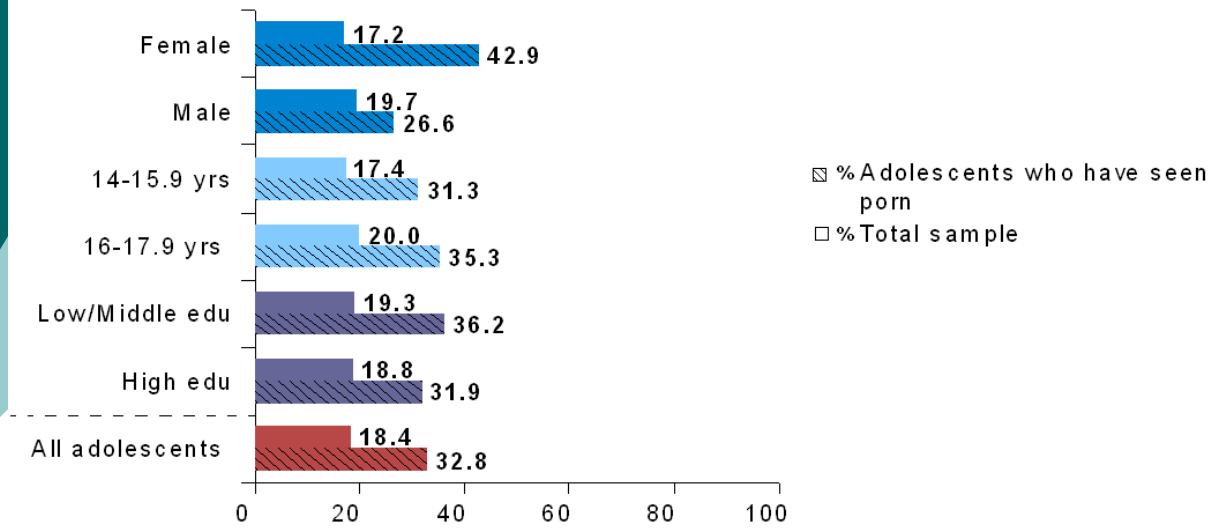

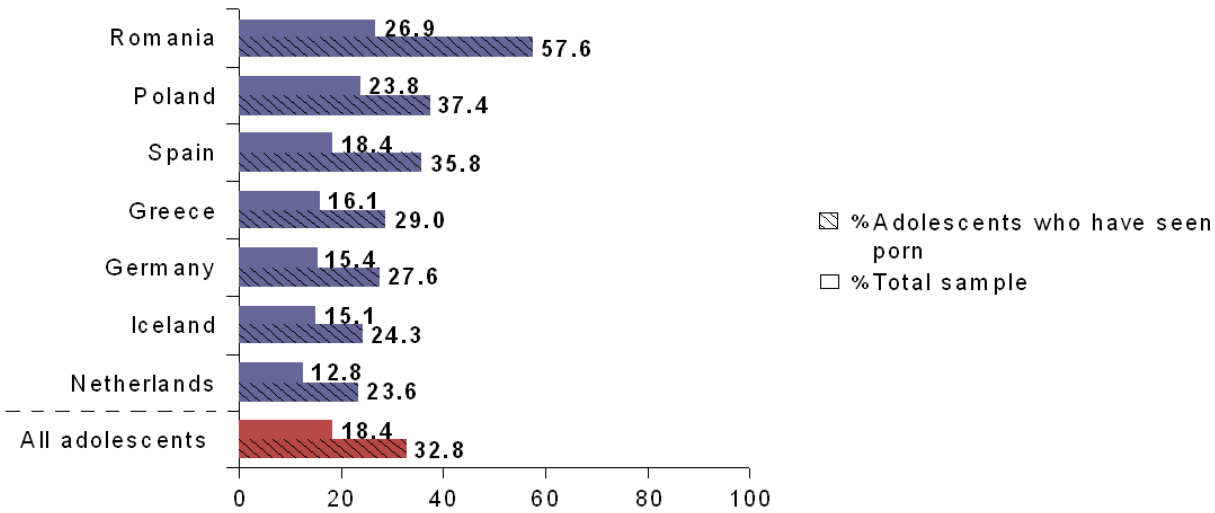

21.9% του δείγματος έχει δεχθεί διαδικτυακό εκφοβισμό

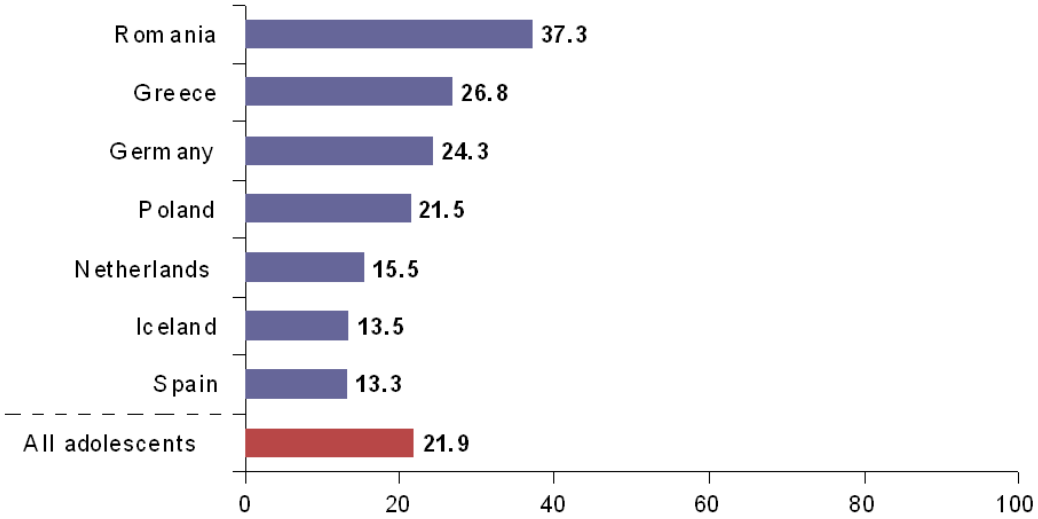

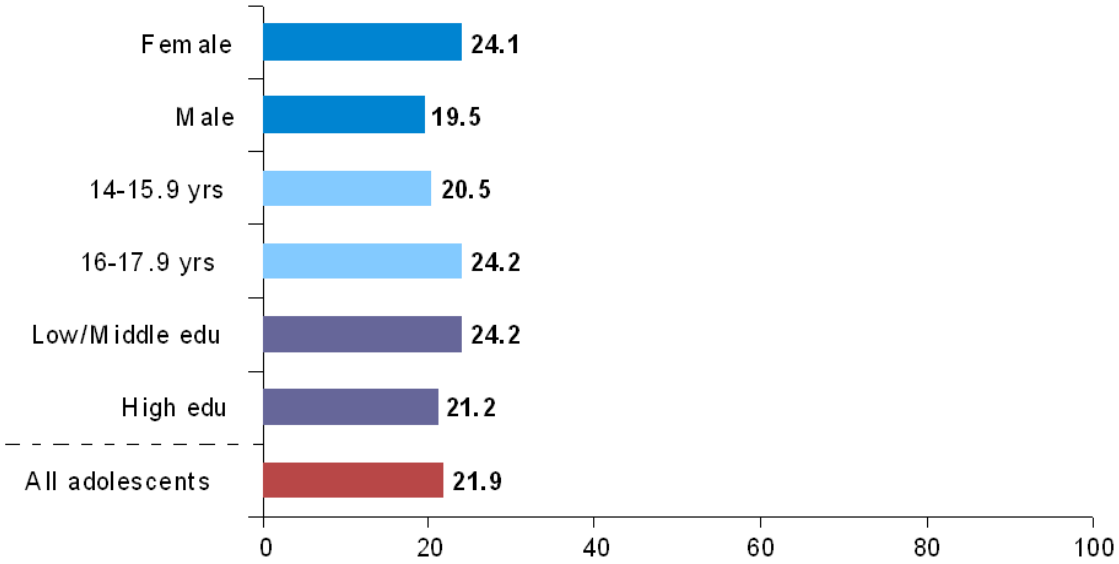

- 53.5% από αυτούς που δέχθηκαν εκφοβισμό ανέφεραν ότι αυτό τους έβλαψε
- 11,2 % του συνολικού δείγματος

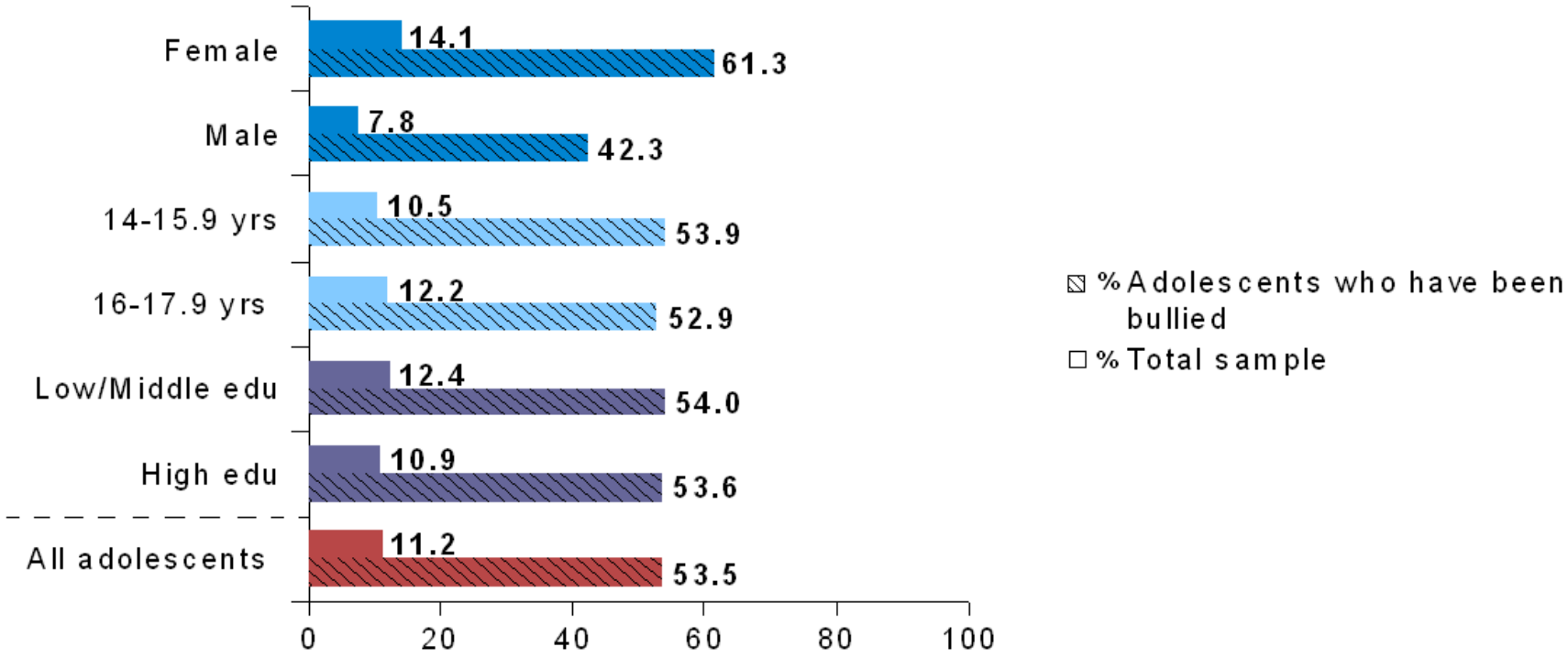

Risk *vs* harm

Κίνδυνος *vs* βλαπτικής επίδρασης

Διαφορά έκθεσης σε κίνδυνο με βλαπτική συνέπεια

Μεγάλος αριθμός εφήβων μπορεί να εκτεθούν σε **διαδικτυακό κίνδυνο,**

ωστόσο

ένα πολύ μικρότερο ποσοστό **βλάπτεται** από αυτή την έκθεση

Λύση: Εκπαίδευση παιδιών και εφήβων στη διαχείριση κινδύνου

Συμπεράσματα (2)

- Οι **χώρες** με τα μεγαλύτερα ποσοστά **κινδύνου διαδικτυακής αποπλάνησης** ήταν οι Ρουμανία, Γερμανία και Πολωνία, ενώ η Ελλάδα είχε το μικρότερο ποσοστό
- Τα **αγόρια** παρουσίαζαν μεγαλύτερα ποσοστά έκθεσης σε **πορνογραφικό υλικό**, ενώ οι διαφορές των χωρών δεν ήταν σημαντικές
- Τα **κορίτσια** παρουσίαζαν μεγαλύτερα ποσοστά έκθεσης σε **διαδικτυακό εκφοβισμό**, ενώ οι χώρες με τα μεγαλύτερα ποσοστά ήταν οι Ρουμανία και Ελλάδα και τα μικρότερα οι Ισλανδία και Ισπανία

Κοινωνικά Δίκτυα

Κοινωνικά Δίκτυα

- 92% του δείγματος είναι μέλη σε **κοινωνικά δίκτυα**
- Καθημερινή → **39.4 %** κάνουν χρήση περισσότερο από 2 ώρες
- Σαββατοκύριακο /αργία → **60,2%** κάνουν χρήση περισσότερο από 2 ώρες

EU NET ADB, 2012

- Περισσότεροι από **600 περίπου διαδικτυακοί φίλοι** μπορεί να συσχετιστούν με συμπεριφορές εξάρτησης

- **25%** των εφήβων που κάνουν χρήση κοινωνικών δικτύων **περισσότερο από 2 ώρες** ημερησίως, μπορεί να παρουσιάσουν συμπεριφορά εξάρτησης,

ενώ

- το αντίστοιχο ποσοστό για χρήση **κάτω των 2 ωρών** είναι **8%** ($p<0.001$)

EU NET ADB, 2012

Διαδικτυακά Παιχνίδια / Τζόγος

Διαδικτυακά Παιχνίδια

AICA-S; Wölfling, Müller & Beutel, 2010

- **61,8%** του δείγματος παίζουν παιχνίδια
- Οι έφηβοι που παίζουν διαδικτυακά παιχνίδια παρουσιάζουν **διπλάσια** πιθανότητα συμπεριφορών εξάρτησης
- Η ενασχόληση για περισσότερο από 2,6 ώρες την ημέρα συσχετίστηκε με εμφάνιση συμπεριφορών εξάρτησης
- Αυτή η τάση αφορά κυρίως τα **αγόρια**

EU NET ADB, 2012

Τζόγος

- **5,9%** του δείγματος ασχολούνται με το διαδικτυακό τζόγο, ενώ **10,6%** με τζόγο στο φυσικό κόσμο
- Οι έφηβοι που ασχολούνται με τον διαδικτυακό τζόγο έχουν **τριπλάσια** πιθανότητα εμφάνισης συμπεριφορών εξάρτησης

EU NET ADB, 2012

Ποσοστό εφήβων που παίζουν τυχερά παιχνίδια (τζόγος) στο φυσικό κόσμο και στο διαδίκτυο, ανά χώρα

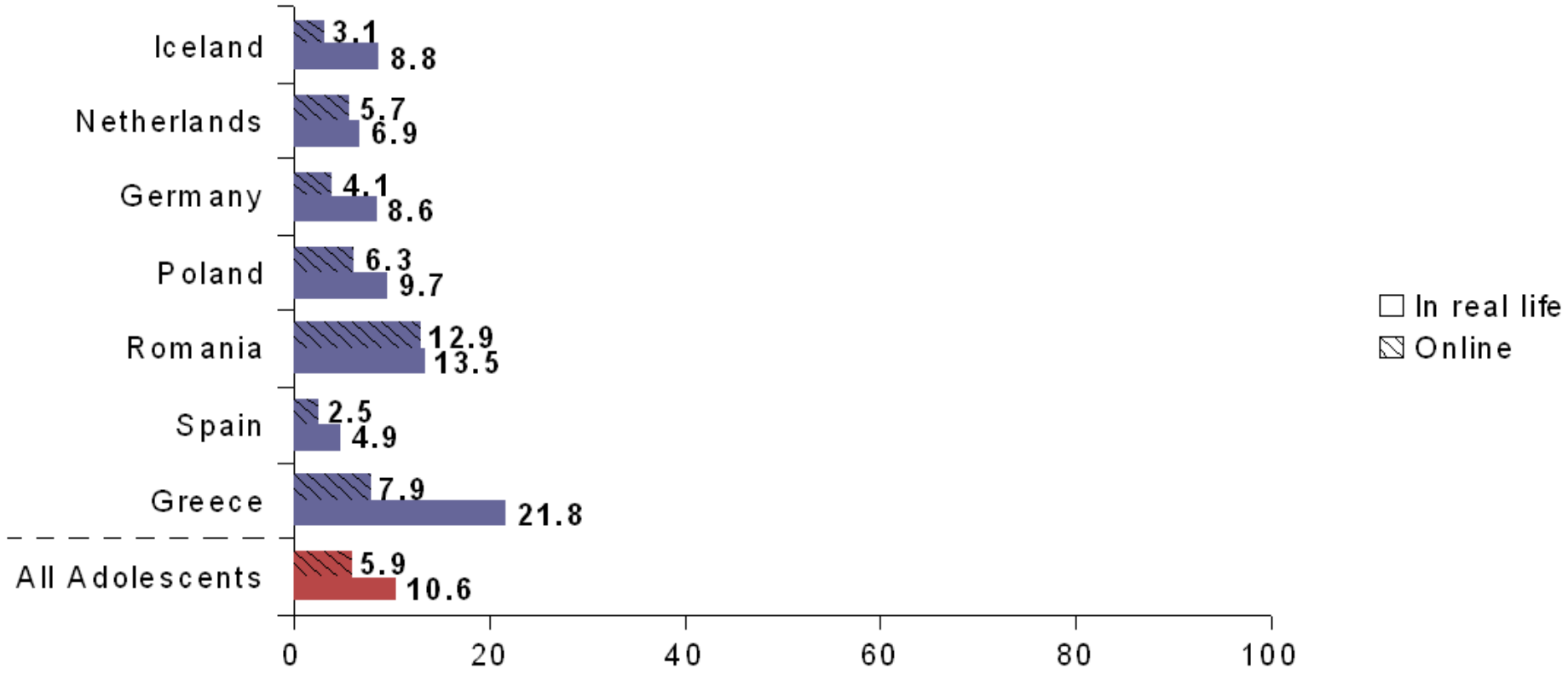

Συμπεράσματα

Κοινωνικά Δίκτυα – Διαδικτυακά Παιχνίδια -Τζόγος

- Η συμμετοχή σε **Κοινωνικά Δίκτυα**, **Διαδικτυακά Παιχνίδια** και **Τζόγο** είναι διαδικτυακές δραστηριότητες που **σχετίζονται με συμπεριφορές εξάρτησης**
- Τα **διαδικτυακά παιχνίδια** αφορούν κυρίως τα **αγόρια**, ενώ τα **κοινωνικά δίκτυα** και τα **δύο φύλα**
- Η **μεγαλύτερη πιθανότητα** για συμπεριφορά εξάρτησης είναι στα παιδιά που ασχολούνται με τον τζόγο, ενώ ακολουθούν τα κοινωνικά δίκτυα και τα παιχνίδια

Γραμμή Βοηθείας

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΩ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (Μ.Ε.Υ.)

ΓΡΑΜΜΗ ΧΩΡΙΣ ΧΡΕΩΣΗ: 80011 80015

800 11 800 15
Γραμμή χωρίς χρέωση

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ε.Ε. στο πλαίσιο του έργου Safer Internet
και του Ομίλου ΟΤΕ-Cosmote

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

- **Δευτέρα –Παρασκευή 09:00 – 15:00**

help@saferinternet.gr

- **Συμβουλευτική μέσω Skype**

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟ

ΜΟΝΑΔΑ ΕΦΗΒΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (Μ.Ε.Υ.)

ΓΡΑΜΜΗ ΧΩΡΙΣ ΧΡΕΩΣΗ 80011 80015

Απευθύνεται σε
παιδιά, εφήβους, γονείς, εκπαιδευτικούς
παρέχοντας υποστήριξη και συμβουλές
για θέματα που σχετίζονται
με τη χρήση του Διαδικτύου,
του κινητού τηλεφώνου και των
ηλεκτρονικών παιχνιδιών
(παρενόχληση, εξάρτηση,
επιβλαβές περιεχόμενο, παιδοφιλία, κ.α.).

Ιανουάριος 2011– Ιούνιος 2012

2440 αιτήματα

6ο ΕΝΤΑΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΣΤΗΝ

ΕΦΗΒΙΚΗ ΙΑΤΡΙΚΗ

6th State of The Art Adolescent Medicine Course

Χορηγούνται μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (C.M.E. credits)

12-13 Απριλίου 2013
Ξενοδοχείο: **LEDRA MARRIOTT**
Λεωφ. Συγγρού 115 - ΑΘΗΝΑ

Μονάδα Εφηβικής Υγείας (Μ.Ε.Υ.)
Β΄ Παιδιατρική Κλινική
Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείου Παίδων «Π & Α Κυριακού»

Με τη συνεργασία του σωματείου:
"Μαζί για την Εφηβική Υγεία"

Υπό την αιγίδα των:
Διεθνούς Οργάνωσης για την Υγεία των Εφήβων (International Association for Adolescent Health I.A.A.H)
Ευρωπαϊκής Παιδιατρικής Εταιρείας (European Pediatric Association E.P.A.)
Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ελληνικής Παιδιατρικής Εταιρίας
Ελληνικής Εταιρίας Εφηβικής Ιατρικής